



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: **PŘÍSAHA občanské hnutí**
sídlem Sluneční náměstí 2583/11, 158 00 Praha 5
zastoupeného advokátem JUDr. Martinem Richterem, Ph.D.
sídlem Seifertova 2919/12, 130 00 Praha 3

proti

žalovanému: **Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí**
se sídlem Kounicova 688/26, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2024, č. j. UDH-02226/2024

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce napadá v záhlaví uvedené rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Jím uznal žalobce vinného ze spáchání přestupku podle § 63 odst. 2 písm. k) zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“), kterého se dopustil tím, že jakožto politické hnutí zastoupené v koalici PŘÍSAHA a MOTORISTÉ kandidující ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2024 v rozporu s § 59c odst. 3 nezveřejnilo požadované údaje o osobách, které mu poskytly bezúplatné plnění. Těmito údaji jsou v případě fyzické osoby dle § 59b výše citovaného zákona jméno, příjmení, datum narození a obec, v níž má fyzická osoba, která plnění poskytla trvalý pobyt. Konkrétně se jednalo o nezveřejněná data narození u 12 fyzických osob a u další fyzické osoby o zjevně nesprávné datum narození. Za tento přestupek dostal obviněný dle § 63 odst. 5 písm. b) volebního zákona a podle § 35 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky pokutu ve výši 35 000 Kč. Zároveň mu byla uložena povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

II. Obsah žaloby

2. Dne 4. 11. 2024 podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Brně, ve které uvádí následující argumentaci. Vysvětluje, že v případě poskytnutí bezúplatných plnění sympatizanty, je hnutí zcela odkázáno na údaje, které jim osoba sama poskytne. V případě, že si poskytovatel vylepí plakát politického hnutí, avšak odmítne poskytnout veškeré zákonem požadované informace, nachází se hnutí před volbou:
 - a) tuto osobu mezi poskytovateli bezúplatných plnění vůbec neuvede a spáchá přestupek dle § 63 odst. 2 písm. i) volebního zákona
 - b) tuto osobu sice uvede, avšak s nedostatečnými údaji a spáchá přestupek (se stejnou sazbou) podle § 63 odst. 2 písm. k) volebního zákona.
3. Žalobce je přesvědčen, že je fakticky trestán za přílišnou transparentnost. Žalobce totiž v souladu se smyslem volebního zákona naplnil požadavek jeho ustanovení § 59c odst. 3 tím, že skutečně 3 dny přede dnem voleb byly známy všechny osoby, které mu poskytly bezúplatné plnění. Je toho názoru, že zveřejnění všech osob je primární povinností hnutí, přičemž uvedení všech údajů stanovených v § 59b odst. 3 volebního zákona má spíše povahu sekundární povinnosti. Tuto argumentaci uplatnil žalobce již ve správním řízení a žalovaný na ní reagoval následovně. *Úřad si je vědom, že v některých případech může být identifikace fyzických osob problematická, ale pokud nezašle dárce či poskytovatel bezúplatného plnění veškeré zákonem požadované údaje nebo pokud jsou údaje zjevně nesprávné, je namístě jej prokazatelně (např. e-mailem) upozornit na nutnost zaslání veškerých údajů. Pokud tato daná osoba odmítne, tak je namístě takové bezúplatné plnění nepřijmout a upozornit poskytovatele, že pokud chce kandidující subjekt podpořit, musí tak učinit bez vědomí kandidujícího subjektu jako tzv. registrovaná třetí osoba. V případě bezúplatného plnění přijatého v rozporu se zákonem, tedy mj. v případě, není-li poskytovatel řádně identifikován, je namístě je v zákonem stanovené lhůtě vrátit, případně není-li vrácení možné, částku odpovídající bezúplatnému plnění odvést do státního rozpočtu. Obviněný výše uvedená bezúplatná plnění prokazatelně přijal, neboť je zveřejnil 3 dny přede dnem voleb.*
4. Žalobce považuje výše uvedenou argumentaci žalovaného za zcela míjející se s účelem regulace financování politických stran a hnutí, jakož i s realitou volebních kampaní. Uvádí, že ke dni konání voleb do Evropského parlamentu neměl žádný profesionální aparát, jednalo se o politické hnutí bez zastoupení v Parlamentu, v Evropském parlamentu ani v krajských zastupitelstvích. Veškerou volební agendu vykonával 1. místopředseda J. P. Žalobce je názoru, že žalovaný ve výše uvedené pasáži popisuje spíše průběh poněkud těžkopádného správního řízení než realitu nepředstavitelně hektického závěru předvolební kampaně.

5. Stát je při regulaci fungování politických stran a jejich financování omezen ústavními garancemi sdružování v politických stranách (čl. 20 odst. 2 až 4 Listiny) a svobodné soutěže politických sil (čl. 22 Listiny). Žalovaný přitom formuluje v napadeném rozhodnutí pravidlo, které je zcela neživotaschopné, nemá oporu v zákoně a rovněž je velmi snadno zneužitelné. Politické hnutí nemůže ze svého rozpočtu „financovat“ rozhodnutí jiné osoby, že jej bude na svém majetku v podobě bezúplatných plnění propagovat, aniž by hnutí poskytnul potřebnou součinnost pro splnění zákonných povinností.
6. Dále se žalobce opírá o judikát Ústavního soudu ze dne 11. 4. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 92/20, kde Ústavní soud posuzoval povinnost registrace „třetích osob“. Z nálezu žalobce citoval, že *„napadená ustanovení lze ústavně souladně vyložit takovým způsobem (...), že jejich aplikace Úřadem pro dohled a správními soudy je možná v míře, ve které nebude nadměrně zasahovat do ústavně zaručených práv a svobod třetích osob“* (bod 83 nálezu). Na nyní projednávanou věc by měl soud uplatnit obdobný náhled.
7. Žalobce vykonal maximum, co po něm lze v rámci ústavních mezí fungování politických stran a hnutí požadovat. Uvádí, že datum narození dárců není veřejně zjiřitelný údaj, a považuje za menší zásah do zájmů chráněných volebním zákonem zveřejnění neúplných údajů než úplné zatajení plnění. Trestat v takovéto situaci hnutí s odůvodněním, že si mělo kvůli dohledávání informací složitě dopisovat s jejich poskytovateli a případně hodnotu tohoto bezúplatného plnění jim vrátit, potažmo odvést do státního rozpočtu, se míjí s realitou.
8. Pro případ, že by soud neshledal napadené rozhodnutí nezákonným, navrhuje eventuálně, aby soud přezkoumal, zda uložený správní trest není zjevně nepřiměřený, resp. zda v projednávané věci nebyly důvody pro upuštění od správního trestu dle § 43 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“), a pro upuštění od trestu dle § 78 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Je totiž zjevné, že samotné projednání věci postačí k tomu, aby si žalobce příště více dával pozor na evidenci poskytovatelů nepeněžitých plnění. Navíc je třeba zohlednit při ukládání trestu, že žalobce zvolil transparentní cestu a zveřejnil údaje ne zcela úplné, namísto aby poskytovatele bezúplatných plnění zcela zatajil.
9. Žalobce proto navrhuje, aby Krajský soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, eventuálně aby v případě zamítnutí žaloby podle § 78 odst. 2 rozhodl, že se upouští od uložení trestu za správní delikt, a dále aby přiznal žalobci náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný navrhuje podanou žalobou zamítnout, jelikož vznesené námitky považuje za nedůvodné. Ve svém vyjádření uvádí, že nesouhlasí s argumentací, že v případě neposkytnutí všech požadovaných údajů dárce má hnutí žalobcem zmíněné dvě možnosti: a) neuvede poskytovatele vůbec anebo b) jej zveřejní s neúplnými údaji, přičemž obě jednání jsou postižitelná jako přestupek. Poskytnutí bezúplatného plnění totiž není jednostranným právním jednáním poskytovatele, kdy příjemce nemá jinou možnost než bezúplatné plnění přijmout. Jedná se o dvoustranné právní jednání, jehož předpokladem je dohoda obou stran (konkludentní – zveřejnění údajů o poskytovateli 3 dny před volbami, nebo výslovná – v případě bezúplatných plnění nad 1 000 Kč, zde totiž musí být uzavřena písemná smlouva) o tom, že poskytovatel bezúplatné plnění poskytuje a příjemce je přijímá. Politické hnutí

není tedy v pasivním postavení a nemá v případě, kdy mu nejsou poskytnuty všechny požadované údaje, povinnost přijmout jakékoliv plnění ze strany poskytovatele a vystavit se tak hrozbě postihu za přestupek. Z náhledu na zvláštní účet žalobce je zřejmé, že ten běžně vrací dárčům zaslané peněžní dary, pokud nesplňují zákonem požadované náležitosti (pokud zde nebyl uveden účel transakce). Tímto dal žalobce najevo, že dary nepřijímá a nedošlo tak k perfekci darovací smlouvy. Tak měl postupovat i v tomto případě, pokud nebyly dárce sděleny veškeré údaje. Jelikož však bezúplatné plnění nejde z povahy věci vrátit, je namíste nepřijetí vyjádřit písemně například e-mailem a upozornit poskytovatele, že pokud chce politické hnutí přesto podpořit (např. vyvěšením banneru), musí tak učinit bez jeho vědomí jako tzv. registrovaná třetí osoba. V tomto případě by nemusel žalobce údaje o poskytovatelích bezúplatných plnění zveřejnit, aniž by se tím dopustil přestupku.

11. Žalovaný nesouhlasí také s tvrzením, že by v napadeném rozhodnutí formuloval pravidlo, které je zcela neživotaschopné, nemá oporu v zákoně a je velmi snadno zneužitelné, přičemž politické hnutí nemůže ze svého rozpočtu „financovat“ rozhodnutí jiné osoby, že jej bude propagovat. Žalovaný je toho názoru, že právě naopak toto výše zmíněné pravidlo umožňuje politickým stranám, aby byly při financování své volební kampaně aktivní a nemusely pasivně přijmout bezúplatné plnění, v důsledku jejichž přijetí by se mohly dopustit přestupku. Bylo by vhodné, aby žalobce na svých internetových stránkách zveřejnil upozornění, že v případě podpory politického hnutí v podobě bezúplatného plnění je třeba poskytnout zákonem stanovené údaje, podobně jako zde má umístěn formulář obsahující potřebné osobní a kontaktní údaje v případě peněžitých darů. Takto mohou být potencionální poskytovatelé bezúplatných plnění předem srozuměni s tím, jaké údaje musí politickému hnutí poskytnout, chtějí-li jej podpořit.
12. Žalobcova tvrzení o realitě nepředstavitelně hektického závěru volební kampaně nejsou v tomto případě namístě. Dané pochybení bylo pouze u 13 fyzických osob, přičemž vyrozumění těchto osob o nepřijetí bezúplatného plnění z důvodu neposkytnutí veškerých zákonem požadovaných údajů nepředstavovalo takovou administrativní zátěž, kterou by nebylo možné zvládnout. Podle zveřejněného přehledu dárců a poskytovatelů bezúplatných plnění byly téměř všechna bezúplatná plnění s nedostatečně identifikovanými osobami evidována ke dni 10. 5. 2024 (pouze 1 plnění bylo evidováno k 24. 5. 2024). Samotné nedostatečné personální zajištění není liberační důvodem, pro který by bylo možno se odpovědnosti za přestupek vyhnout.
13. Je nesprávné považovat povinnost spočívající ve zveřejnění poskytovatelů za primární povinnost a uvedení všech údajů stanovených v § 59b odst. 3 za sekundární. Skutková podstata přestupku podle § 63 odst. 2 písm. k) volebního zákona zní následovně: *„Kandidující politická strana a politické hnutí nebo politická strana a politické hnutí zastoupené v koalici se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 59c odst. 3 nezveřejní požadované údaje o osobách, které uhradily nebo se zavázaly uhradit výdaje na volební kampaň nebo poskytly peněžitý dar nebo bezúplatné plnění.“* Na základě takto formulované skutkové podstaty přestupku není sankcionováno toliko pouze nezveřejnění všech osob, které ve prospěch kandidující politické strany uhradily nebo se zavázaly uhradit výdaje na volební kampaň, poskytly peněžitý dar nebo bezúplatné plnění, ale též (a to především) nezveřejnění veškerých údajů o těchto osobách v rozsahu dle § 59b odst. 3 volebního zákona. Odpovědnost žalobce jakožto právnické osoby je koncipována na principu objektivní odpovědnosti, tj. bez ohledu na zavinění. Odpovědnosti se může zprostit, jsou-li splněny podmínky liberace podle

ustanovení v § 63a odst. 1 volebního zákona, dle něhož právnická osoba za správný delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila. Podmínkou je nejenom vynaložená úsilí, ale i prokázání této skutečnosti. Žalobce nicméně v řízení neprokázal, že takové úsilí k zabránění spáchání přestupku vynaložil.

14. Úplná identifikace podporovatelů politických stran hnutí ve volební kampani je důležitá nejen z hlediska případného ověření identity dárců a poskytovatelů bezúplatných plnění v registru osob nebo registru obyvatel, ale neméně podstatná je i vůči veřejnosti z hlediska naplnění zákonem chráněného zájmu na transparentnosti financování volební kampaně. Je tedy třeba trvat na zveřejnění veškerých údajů.
15. Žalovaný rovněž nesouhlasí s tvrzením, že lze obdobně aplikovat závěry Ústavního soudu v nálezu citovaném žalobcem (vztahující se k právní úpravě registrovaných třetích osob) na nyní projednávanou věc. Žalobce byl sám, jakožto politické hnutí zastoupené v kandidující koalici, přímým účastníkem volební soutěže a jeho postavení tedy bylo odlišné od subjektů, které se volební kampaně účastní bez vědomí kandidujících subjektů, jak tomu bylo v případě nálezu Ústavního soudu.
16. Jako poslední se vyjadřuje žalovaný k výši pokuty, která byla uložena ve výši 35 000 Kč (§ 63 odst. 2 písm. k) volebního zákona). Sazba pokuty je stanovena v rozmezí 20 000 Kč až 300 000 Kč. Pokuta byla uložena ve výši odpovídající cca 11 % horní hranice pokuty. Výše pokuty byla v rozhodnutí dostatečně zdůvodněná. Při stanovení výše pokuty kromě materiální stránky samotného přestupku žalovaný zohlednil mimo jiné i skutečnost, že žalobce byl v minulosti již ve 4 případech pravomocně uznán vinným ze spáchání přestupků v souvislosti s porušením povinností při financování volební kampaně. Zohlednil také to, že žalobci vznikl za rok 2023 nárok na stálý příspěvek ve výši 9 400 000 Kč, kdy na tyto subjekty je podle názoru žalovaného třeba klást zvýšené nároky z hlediska transparentnosti financování volební kampaně. Uložená pokuta musí být pro odpovědný subjekt citelný zásahem, neboť v opačném případě by byl její efekt minimální. Žalovaný považuje uloženou pokutu za přiměřenou míře a významu chráněného společenského zájmu a současně za způsobitou plnit jak represivní, tak preventivní funkci.

IV. Posouzení věci krajským soudem

17. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a jedná se o žalobu přípustnou. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), a sice souhlasu účastníků. Přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
18. První žalobní námitka spočívala v tvrzení, že se žalobce vlivem skutečnosti, že mu některé fyzické osoby poskytly bezúplatná plnění, ovšem neuvedly (správná) data narození ocitl v situaci, kdy buď osobu dárce mezi poskytovateli bezúplatných plnění vůbec neuvede a spáchá přestupek dle § 63 odst. 2 písm. i) volebního zákona, anebo tuto osobu sice uvede, avšak s nedostatečnými údaji a spáchá přestupek podle § 63 odst. 2 písm. k) volebního zákona.
19. Soud se zcela ztotožňuje s názorem žalovaného, který ve svém vyjádření uvádí, že poskytnutí bezúplatného plnění není jednostranným právním jednáním poskytovatele, kdy

příjemce nemá jinou možnost než toto plnění přijmout. Žalobce ve své úvaze zcela opomenul možnost odmítnutí bezúplatného plnění, díky němuž se spáchání přestupku mohl vyvarovat. Soud si je vědom, že v případě nepeněžitých plnění je situace složitější než u peněžitých darů, neboť nelze částku obratem zaslat zpět na účet. Nicméně jak žalovaný uvádí, stačilo poskytovatele plnění jednoduše vyrozumět o tom, že hnutí potřebuje všechny zákonem požadované údaje, jinak musí bezúplatné plnění odmítnout.

20. Žalobce navíc mohl uvědomit osoby, že pokud odmítají údaje sdělovat, tak jej přesto mohou podpořit bez jeho vědomí jako již výše zmiňované registrované třetí osoby se všemi souvisejícími důsledky. Jestliže by poskytovatelé na tuto žádost nereagovaly nebo by odmítly údaje sdělit, tak by žalobce nemusel tyto osoby mezi dárci vůbec uvádět, neboť by předmětná zpráva měla povahu odmítnutí daru. Jak navíc plyne z vyjádření žalovaného, tak žalobce běžně vrací dárcům zaslané peněžité dary, pokud nesplňovaly zákonem požadované náležitosti. V případě nepeněžitého plnění je nutné postupovat obdobně. Pokud by se však jednalo o specifický případ, kdy by nebylo možné z povahy věci odmítnout toto plnění e-mailovou zprávou, existuje zde ještě další možnost spočívající v odvedení částky odpovídající tomuto plnění do státního rozpočtu (§ 18 odst. 3 zák. č. 424/1991 Sb., ve znění účinném pro projednávanou věc). Nicméně soud upozorňuje, že v tomto případě se jednalo jen o propagační bannery a toto plnění mohlo být odmítnuto již výše zmiňovanými e-mailovými zprávami. Soud tedy odmítá tvrzení žalobce, že jej žalovaný trestá za přílišnou transparentnost, a že žalobce vykonal vše, co po něm lze v rámci ústavních mezí fungování politických stran a hnutí požadovat. Jak žalovaný zdůraznil, tak pro liberaci dle § 63a odst. 1 volebního zákona je nutno prokázat vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, aby bylo porušení právní povinnosti zabráněno. Podmínkou je tedy nejenom vynaložení úsilí, ale i prokázání této skutečnosti. To žalobce v řízení neprokázal.
21. K námitce, že povinnost stanovená v § 59c odst. 3 volebního zákona, která spočívá ve zveřejnění všech dárců nejpozději 3 dny přede dnem voleb má povahu primární povinnosti, zatímco uvedení všech údajů stanovených v § 59b odst. 3 má povahu sekundární a že nedošlo k naplnění materiálního znaku přestupku, soud uvádí následující. Pojmovým znakem jakéhokoli správního deliktu je existence jeho materiální stránky. Ta je naplněna v případě, kdy jednání vykazuje určitou míru společenské nebezpečnosti ve vztahu k porušené povinnosti (srov. rozsudky NSS ze dne 31. 5. 2007, čj. 8 As 17/2007-135, č. 1338/2007 Sb. NSS, ze dne 31. 10. 2008, čj. 7 Afs 27/2008-46, a ze dne 19. 9. 2013, č. j. 7 As 88/2013-28). Formální znaky přestupkového jednání jsou koncipovány tak, aby naplňovaly v běžných případech i znaky materiální. Pouze v případě, kdy existují významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek (srov. rozsudky NSS ze dne 20. 4. 2020, č. j. 2 As 332/2018-21, ze dne 12. 2. 2015, čj. 3 As 92/2014-32).
22. Žalovaný správně v rozhodnutí uvádí, že cílem této povinnosti není pouze samotné zveřejnění jednotlivých osob, které kandidující subjekt ve volbách podpořily, pro informování veřejnosti, ale i jejich jednoznačná identifikace (prostřednictvím data narození a uvedením obce trvalého pobytu) i pro účely případné kontroly ze strany Úřadu. Právě v tomto aspektu Úřad spatřuje naplnění materiální stránky přestupku, tj. společenskou škodlivost ve smyslu § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky. Soud dodává, že pokud by se evidovalo jen jméno, příjmení a obec, kde má osoba poskytující dar či plnění trvalý pobyt,

tak by kontrolu těchto osob nebylo možné provádět. Dané pravidlo tedy není projevem přepjatého formalismu, nýbrž má praktický základ. Důvodová zpráva k novele volebního zákona č. 322/2016 Sb. uvádí v souvislosti s povinností stanovenou v § 59c odst. 3 volebního zákona zvýšení transparentnosti volební kampaně, a to v době, kdy je tato transparentnost využitelná pro rozhodování voličů, komu dají svůj hlas. Pokud by nebyla možná kontrola těchto osob, tak by mohlo docházet k různému zneužívání. Soud považuje za podstatné obě povinnosti, jak zveřejnění jmen dárců, tak i uvedení všech zákonem požadovaných údajů. Společenská škodlivost jednání žalobce se tedy odráží zejména ve ztížené identifikaci těchto osob z hlediska případné kontroly a vzhledem k výše uvedeným argumentům je naplněna.

23. Žalobce také namítá, že by na jeho situaci mělo být nahlíženo obdobným způsobem jako v citovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 4. 2023, sp. zn. Pl.ÚS 92/20. Soud k tomu uvádí, že se poukazovaný nálezh vztahoval na politická práva registrovaných třetích osob, nikoli na přímé účastníky volební soutěže. Naproti tomu žalobce je v nyní projednávané věci politické hnutí a je přímým účastníkem volební soutěže. Ústavní soud v nálezu zmiňuje, že je třeba předmětná ustanovení § 16 odst. 2 a § 16h odst. 1 písm. a) zákona č. 247/1995 Sb. vykládat tak, aby při realizaci povinnosti třetích osob se registrovat bylo do výkonu jejich práva na svobodu projevu zasahováno pouze v míře nezbytné pro ochranu svobodné politické soutěže. Jde tedy o skutkově jiný případ než nyní posuzovaný.
24. Žalobce dále namítal, že ke dni konání voleb neměl žádný profesionální aparát a veškerou volební administrativu vykonával 1. místopředseda hnutí. Soud se plně ztotožňuje s argumentací žalovaného a odkazuje na bod 13 žalobou napadeného rozhodnutí. Nedostatečné personální zajištění nemůže sloužit jako liberační důvod, pro který by bylo možno se odpovědnosti za přestupek vyhnout.
25. Pokud jde o uloženou pokutu, je třeba připomenout, že ukládání pokut za správní delikty podléhá volnému správnímu uvážení (diskrečnímu právu správního orgánu), tedy zákonem dovolené volnosti správního orgánu rozhodnout ve vymezených hranicích, resp. volit některé z více možných řešení, která zákon dovoluje. Na rozdíl od posuzování otázek zákonnosti, jimiž se soud musí při posuzování správní věci k žalobní námitce zabývat, je oblast správní diskrece soudní kontrole prakticky uzavřena. Podrobit volné správní uvážení soudnímu přezkoumání lze jen potud, překročil-li správní orgán zákonem stanovené meze tohoto uvážení anebo správní orgán volné uvážení zneužil (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 6 A 96/2000-62, či rozsudek ze dne 20. 12. 2012, č. j. 1 Afs 77/2012-46). Role správního soudu při přezkumu uložené pokuty je do značné míry limitována. Ukládání pokut za správní delikty má vycházet z komplexního vyhodnocení různých skutkových i právních aspektů konkrétního a individualizovaného jednání pachatele přestupku. Takové vyhodnocení musí být založeno na dostatečně zjištěném skutkovém stavu. Správní orgán se musí pohybovat v zákonných mezích, vzít v úvahu zákonná hlediska pro určení výše pokuty a zohlednit všechny podstatné okolnosti (např. povahu jednání a jeho následky či poměry pachatele) v jejich vzájemné souvislosti, tak, aby pokuta byla přiměřená přestupku. Soudní přezkum ukládání pokut se soustředí na to, zda správní orgán dostal těmito požadavkům. Správní soud nemá pravomoc vstupovat do role správního orgánu a vyhodnocení věci správním orgánem nahrazovat uvážením soudcovským, tedy například sám rozhodovat, jaká sankce (co do druhu a výše) by měla být uložena (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, č. j. 1 As 30/2004-

82, ze dne 19. 12. 2013, č. j. 2 As 130/2012-20, č. 2992/2014 Sb. NSS, nebo ze dne 2. 6. 2022, č. j. 2 As 38/2022-45).

26. Způsob stanovení sankce a její výše byly v dané věci v rámci žalobou napadeného rozhodnutí řádně odůvodněny a žalovaný vyhodnotil veškerá relevantní zákonná kritéria rozhodná pro její uložení.
27. Ze závěrů žalovaného o přiměřenosti sankce (vzhledem k závažnosti jednání žalobce i vzhledem k jeho poměrům) implicitně vyplývá, že upuštění od uložení pokuty by za těchto okolností nebylo dostatečně přiměřeným trestem. Žalovaný přesvědčivě zdůvodnil, že pochybení žalobce není pouze nepodstatné. Ukládání pokut musí dostát svému účelu.
28. Soud přezkoumal napadené správní rozhodnutí a výši pokuty posoudil jako adekvátní. Žalovaný posoudil zákonem chráněný zájem, následky tohoto jednání a okolnosti přestupku. Vše řádně ve svém rozhodnutí hodnotil a odůvodnil. Pokuta ve výši odpovídající cca 11 % horní sazby (sazba pokuty činí 20 000 Kč až 300 000 Kč) je adekvátní i s ohledem na vznik nároku za rok 2023 pro žalobce na stálý příspěvek ve výši 9 400 000 Kč a další okolnosti uvedené v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí v části II. Soud neshledal, že by pokuta byla uložena ve zjevně nepřiměřené výši, proto zde nebyl důvod na moderaci či upuštění od pokuty.

V. Závěr a náklady řízení

29. Soud na základě výše uvedených skutečností a úvah neshledal žalobu důvodnou, proto ji postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
30. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, však žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu je nelze přiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. 11. 2025

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu